

Sygn. akt III AUa 612/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 sierpnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Barbara Hejwowska
Sędziowie:	SA Krystyna Smaga (spr.) SA Małgorzata Rokicka - Radoniewicz
Protokolant: st.sekr.sądowy Urszula Goluch-Nikanowicz	

po rozpoznaniu w dniu 1 sierpnia 2012 r. w Lublinie

sprawy J. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 23 kwietnia 2012 r. sygn. akt VII U 1022/12

oddala apelację.

III AUa 612/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 października 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych w L. ponownie odmówił J. G. prawa do emerytury, ponieważ nie spełniał on warunków do jej uzyskania. Wnioskodawca przedłożonymi świadectwami wykonywania pracy w szczególnych warunkach udowodnił 14 lat 3 miesiące i 20 dni okresów pracy w warunkach szczególnych.

J. G. w odwołaniu od decyzji, domagał się jej zmiany i przyznania mu emerytury w związku z pracą w szczególnych warunkach. Podniósł, że do okresów pracy w warunkach szczególnych powinien być mu zaliczony okres odbywania służby wojskowej od 28 października 1970 r. do 13 października 1972 r., gdyż po odbyciu służby wojskowej ponownie rozpoczął pracę w zakładzie pracy, z którego został powołany do odbycia zasadniczej służby wojskowej.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniosł o jego oddalenie. Podniósł, że wnioskodawca po zakończeniu zasadniczej służby wojskowej powrócił do poprzednio zatrudniającego go zakładu pracy 31 dni od zakończenia służby.

Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 23 kwietnia 2012 r zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił J. G. prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach od dnia 3 października 2011 r.

Swoje rozstrzygnięcie Sąd pierwszej instancji oparł na następujących ustaleniach faktycznych i ich ocenie prawnej.

J. G., urodzony (...), w dniu 3 października 2011 r ponownie złożył wniosek o emeryturę. Do wniosku dołączył świadectwo pracy z (...) SA w L., z którego wynikało, że 30 września 2011 r rozwiązał stron stosunek pracy. M.in. z powodu kontynuowania zatrudnienia odmówiono wnioskodawcy prawa do emerytury wcześniejszą decyzją z dnia 7 czerwca 2011 r, od tej której odwołanie oddalił Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 6 września 2011 r w sprawie VIII U 2551/11. Przy pierwszym wniosku J. G. przedstawił świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach wystawione przez: Fabrykę (...) SA w dniu 17 stycznia 2011 r na okresy od 10 marca 1969 r do 26 października 1970 r i od 13 listopada 1972 r do 25 lipca 1974 r, (...) SA w L. na okres od 1 stycznia 1988 r do 31 grudnia 1998 r. Na podstawie tych świadectw, organ rentowy za udowodniony uznał okres pracy w szczególnych warunkach 14 lat 3 miesiące i 20 dni. Organ uznał też, że wnioskodawca udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 29 lat 3 miesiące i 18 dni. ZUS w całości powielił ocenę dokumentów jak w poprzedniej decyzji i wobec nieudowodnienia piętnastoletniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach, uznał, że nie ma podstaw do przyznania emerytury. Wnioskodawca po zakończeniu zatrudnienia uzyskał od dnia 28 listopada 2011 r prawo do emerytury pomostowej (akta emerytalne EPOM/6/020024088).

Sąd podniósł, że ze świadectwa pracy wynikało, że wnioskodawca zatrudniony został w (...) w K. od 10 marca 1969 r, kiedy pracował jako elektromonter do 26 października 1970 r, po czym został powołany do odbycia zasadniczej służby wojskowej i po wojsku od 13 listopada 1972 r nadal pracował w tym samym zakładzie w pełnym wymiarze czasu pracy jako elektromonter. Dołączone do akt świadectwo pracy w warunkach szczególnych dokumentowało okres wykonywania takiej pracy w z wyłączeniem okresu służby wojskowej. Z książeczki wojskowej wynika, że wnioskodawca rozpoczął służbę wojskową 28 października 1970 r, a zakończył 13 października 1972 r.

Sąd dopuścił dowód z posiadanych akt emerytalnych i akt VIII U 2551/11, zeznań wnioskodawcy oraz akt osobowych wnioskodawcy z okresu zatrudnienia w (...) w K.. Wnioskodawca podał, że nie mógł rozpocząć pracy ani w 29, ani w 30 dniu od zakończenia służby wojskowej, gdyż na te dni przypadła sobota i niedziela. Poza tym, aby ponownie rozpocząć pracę musiał wykonać badania lekarskie i trudności z tym związane odwlekły dzień rozpoczęcia pracy, wskazał, że w wojsku odbywał służbę w formacji łączności. Pracował na stacji nadajników stacjonarnych jako radiooperator zgodnie z posiadaniem wykształceniem i wcześniej wykonywaną pracą, stroił nadajniki wysokiej mocy, wytwarzające wysokie pole magnetyczne. W aktach osobowych wnioskodawcy z (...) w K. znajduje się zaświadczenie jednostki wojskowej z 13 października 1972 r, że J. G. w okresie odbywania zasadniczej służby wojskowej pracował w charakterze elektromechanika od dnia 4 kwietnia 1971 r do 13 października 1972 r.

Sąd wskazał, że z akt osobowych wynika, że wnioskodawca, który pracował w (...) w K. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku elektromontera od 10 marca 1969 r do 26 października 1970 r, po czym został zwolniony ze względu na powołanie do służby wojskowej. Po jej zakończeniu 13 października 1972 r wrócił się do dyrekcji Fabryki w dniu 7 listopada 1972 r o ponowne przyjęcie do pracy w charakterze elektromechanika, w życiorysie wskazując, że przerwa w pracy związana była z powołaniem do wojska. W dniu 9 listopada 1972 r skierowano wnioskodawcę na badania lekarskie w związku z przewidywaniem zatrudnienia go na stanowisku elektromontera. W dniu 10 listopada 1972 r został on uznany za zdolnego do pracy przez lekarza przemysłowego. W poniedziałek 13 listopada 1972 r wnioskodawca rozpoczął pracę jako elektromonter w Fabryce (...) w K., noszącej wówczas nazwę (...) Fabryki (...), (akta osobowe). Sąd obdarzył wiarą zeznania wnioskodawcy i dokumenty zawarte w aktach osobowych.

Sąd Okręgowy zważył, że odwołanie jest zasadne. Sąd zacytował przepis art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r Nr 153, poz. 1227 ze

zm.), zgodnie z którym mężczyznom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym, niż 65 lat oraz okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat. Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem. Sąd zacytował również art. 32. ust. 2 ustawy. Nadto podał, że zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których prac; szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Według § 3 rozporządzenia, okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Natomiast § 4 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, spełnia łącznie następujące warunki: 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn, 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat w szczególnych warunkach. Z ustaleń wynika, że wnioskodawca 3 stycznia 2011 r ukończył 60 lat, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, z dniem 30 września 2011 r rozwiązał stosunek pracy. Na dzień 1 stycznia 1999 r udowodnił 29 lat 3 miesiące i 18 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Według ZUS udowodnił 14 lat, 3 miesiące i 20 dni pracy w szczególnych warunkach. Wnioskodawca ubiegał się o zaliczenie do takiej pracy okresu odbywania służby wojskowej i wniosek jest zasadny. Do wojska został powołany z zakładu, gdzie wykonywał pracę w warunkach szczególnych, w wojsku świadczył pracę w takim charakterze, po odbyciu służby wojskowej, w terminie 30 dni od jej zakończenia zwrócił się o ponowne zatrudnienie i 31 dnia od zakończenia służby rozpoczął pracę na stanowisku związanych z pracą w warunkach szczególnych.

Sąd przypomniał, że w tym czasie obowiązywał art. 108 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony (Dz. U. z 1967 r Nr 44, poz. 440). Stanowił on o zaliczaniu okresu odbytej służby wojskowej do wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem pracowników, którzy po odbyciu służby podjęli, w określonym ustawowo terminie, zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym byli zatrudnieni przed powołaniem do służby. W myśl art. 108 ust. 4 ustawy, zastosowanie miało rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 r w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin (Dz. U. Nr 44, poz. 318). Zgodnie z § 5 rozporządzenia, żołnierzowi, który podjął zatrudnienie zgodnie z zasadami określonymi w § od 2 do 4 wlicza się czas odbywania służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął zatrudnienie, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem w tym zakładzie oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie. W § 2 ust. 1 rozporządzenia, zakład pracy, który zatrudniał żołnierza w dniu powołania do służby wojskowej, jest obowiązany niezwłocznie zatrudnić go na stanowisku poprzednio zajmowanym lub równorzędnym pod względem rodzaju pracy oraz zaszeregowania osobistego, jeżeli w ciągu 30 dni od dnia zwolnienia z tej służby żołnierz zgłosi powrót do zakładu pracy.

Sąd wywiódł, że z powyższe wskazuje, iż wlicza się także uprawnienia wynikające z systemu zabezpieczenia społecznego w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie, a zatem również wynikające z § 4 rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach.

Sąd podkreślił, że kwestia zaliczania okresów odbywania zasadniczej służby wojskowej była wielokrotnie przedmiotem rozstrzygnięć Sądu Najwyższego. Sąd ten w wyroku z dnia 9 marca 2010 r, I UK 333/09, analizował uprawnienie żołnierza powracającego do tego samego pracodawcy. Stwierdził tak ja uprzednio w wyroku z dnia 6 kwietnia 2006 r, III UK 5/06, że żołnierzowi zatrudnionemu przed powołaniem do czynnej służby wojskowej w warunkach szczególnych (I kategorii zatrudnienia), który po zakończeniu tej służby podjął zatrudnienie w tych samych

warunkach, czas odbywania służby wojskowej wlicza się do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem przed powołaniem do służby wojskowej i w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie.

Sąd przypomniał, że wnioskodawca pracował w warunkach szczególnych przed powołaniem do służby wojskowej, w trakcie służby wojskowej również świadczył pracę w takich warunkach, po zakończeniu służby wojskowej w terminie 30 zgłosił swój powrót na poprzednie stanowisko pracy i został ponownie na nim zatrudniony. Dlatego należało zaliczyć wnioskodawcy okres odbywanej służby wojskowej do okresu wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Po doliczeniu dwóch 2 lat służby wojskowej do uznanego okresu 14 lat 3 miesięcy i 20 dni pracy w warunkach szczególnych, wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 r ma ponad 16 lat wykonywania takiej pracy, i spełnił warunki do emerytury we wcześniejszym wieku, po ukończeniu 60 lat od dnia złożenia wniosku, tj. 3 października 2011 r.

Dlatego Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i na mocy art.477¹⁴ § 2 kpc orzekł jak w sentencji.

Apelację od tego wyroku wniósł Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L., zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

1) naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 184 ust. 1 pkt 1, art. 32 ust. 1 - 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r Nr 153, poz. 1227 ze zm.) oraz § 2 ust. 1 i § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), poprzez ustalenie prawa do emerytury osobie nie spełniającej przesłanki piętnastu lat pracy w szczególnych warunkach,

2) sprzeczność ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, poprzez przyjęcie, że wnioskodawca wykonywał pracę w szczególnych warunkach przez okres wynoszący ponad 15 lat.

Apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu apelacji skarżący wskazał, że Sąd zaliczył okres służby wojskowej, którą wnioskodawca odbywał od 28 października 1970 r do 13 października 1972 r, przypadającej w czasie świadczenia pracy w szczególnych warunkach i dzieląc stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w wyroku z dnia 9 marca 2010 r, I UK 333/09 i z dnia 6 kwietnia 2006 r, III UK 5/06, uznał że wnioskodawca ma wymagane 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Apelujący podniósł, że okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w przepisach art. 184 w związku z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach oraz w rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, są okresy, w których pracownicy zatrudnieni są przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Ponadto praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze musi być wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Zaś w okresie zasadniczej służby wojskowej żołnierz pełni zadania związane z tą służbą, nie świadcząc żadnej pracy dla pracodawcy. Nie jest więc pracownikiem realizującym w specyficznych warunkach środowiska swoje pracownicze powinności. Pozostaje tylko formalnie w stosunku pracy, a to oznacza wyłączenie go z wykonywania pracy o powyższym charakterze i przeczy przesłance wykonywania pracy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, od której rzeczywistego zaistnienia ustawodawca uzależnił prawo do przedmiotowego świadczenia. Organ rentowy nie podzielił powołanego wyżej stanowiska Sądu Najwyższego i uważa, że nie ma podstaw do zaliczenia do okresu pracy w szczególnych warunkach okresu służby wojskowej. Faktyczny okres zatrudnienia skarżącego w szczególnych warunkach, wynosi więc 14 lat 3 miesiące i 20 dni, co oznacza, że jest nie wystarczający do przyznania wnioskodawcy emerytury.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Apelacja nie jest zasadna.

Sąd Apelacyjny nie stwierdza ani zarzucanego w apelacji naruszenia przepisów prawa materialnego, ani też sprzeczności pomiędzy materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie, a ustaleniami Sądu dokonanymi na ich podstawie.

Bezzasadny jest zarzut odnoszący się do wliczenia do okresu pracy w szczególnych warunkach okresu pełnienia przez wnioskodawcę zasadniczej służby wojskowej. Zgodnie z art. 108 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 44, poz. 220) obowiązującej w okresie odbywania przez wnioskodawcę służby wojskowej, czas odbywania zasadniczej lub okresowej służby wojskowej wlicza się pracownikowi do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby podjął - w określonym ustawowo terminie - zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby. Przepisy wykonawcze do tej ustawy zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 r w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin (Dz. U. Nr 44, poz. 318) określały w § 2 ust. 1 obowiązek zakładu pracy, który zatrudniał żołnierza w dniu powołania do służby wojskowej, do niezwłocznie zatrudnienia go na stanowisku poprzednio zajmowanym lub równorzędnym pod względem rodzaju pracy oraz zaszeregowania osobistego, jeżeli w ciągu 30 dni od dnia zwolnienia z tej służby żołnierz zgłosi powrót do zakładu pracy. W myśl § 5 ust 1 rozporządzenia żołnierzowi, który podjął zatrudnienie na tych zasadach, wlicza się czas odbywania służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął zatrudnienie, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem w tym zakładzie oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie. Przepisy te nie budzą żadnych wątpliwości co do ich właściwej interpretacji i orzeczenie Sądu Okręgowego w zakresie potraktowania okresu zasadniczej służby wojskowej jako równorzędnego z okresem zatrudnienia w zakresie wynikających uprawnień, jest prawidłowe.

W świetle ustaleń Sądu Okręgowego nie ma też wątpliwości, że wnioskodawca przed upływem 30 dni od zwolnienia ze służby wojskowej zgłosił powrót do zakładu pracy, w którym był zatrudniony przed odbyciem służby wojskowej. W aktach osobowych znajduje się podanie wnioskodawcy z 7 listopada 1972 r o przyjęcie go do pracy na stanowisko elektromechanika, na którym pracował przed powołaniem do służby wojskowej (akta osobowe). Nie ma zatem znaczenia, że wnioskodawca podjął pracę 31 dni od zakończenia służby wojskowej, skoro zgłosił pisemnie powrót do zakładu pracy w dniu 7 listopada 1972 r, a więc przed upływem 30 dni od zakończenia tej służby.

Sąd Apelacyjny podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 7 października 2010 r, w sprawie I UK 203/10, gdzie Sąd Najwyższy, powołując się na wyrok z dnia 9 marca 2010 r, w sprawie I UK 333/09 i z dnia 6 kwietnia 2006 r, w sprawie III UK 5/06, ponownie podkreślił, że przepisy (powołane powyżej) stanowią, że żołnierzowi zatrudnionemu przed powołaniem do czynnej służby wojskowej w warunkach szczególnych (I kategorii zatrudnienia), który po zakończeniu tej służby podjął zatrudnienie w tych samych warunkach czas odbywania służby wojskowej wlicza się do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem przed powołaniem do służby wojskowej oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie.

Sąd Apelacyjny nie stwierdza zarzucanego w apelacji naruszenia ani przepisu art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ani też przepisu § 2 ust. 2 i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Przepisy te znajdują zastosowanie w ustalonym stanie faktycznym i na ich podstawie słusznie Sąd Okręgowy przyjął, że wnioskodawca spełnił wymagane przesłanki do nabycia emerytury w niższym wieku emerytalnym.

Nie ma wątpliwości, że okres służby wojskowej nie jest okresem zatrudnienia, a żołnierz odbywający tę służbę nie jest pracownikiem. Okres pełnienia służby wojskowej zalicza się do okresu pracy w szczególnych warunkach na mocy

szczególnych przepisów, prawidłowo zastosowanych i zinterpretowanych przez Sąd pierwszej instancji, z powołaniem się na wykładnię dokonaną przez Sąd Najwyższy.

Sąd Apelacyjny w całej rozciągłości podziela zarówno ustalenia faktyczne, jak i wnioski prawnicze zawarte w motywach zaskarżonego wyroku i dlatego nie zachodzi potrzeba ich powtórzenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 22 kwietnia 1997 r, II UKN 61/97, OSNAPiUS 1998/3/104, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r, I PKN 339/98, OSNAPiUS 1998/24/776).

W tej sytuacji Sąd Apelacyjny uznał, że zaskarżony wyrok w pełni odpowiada przepisom prawa, dlatego apelacja nie może być uwzględniona.

Z powyższych względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 kpc orzekł jak w sentencji wyroku.